

Themaprogramma in het kader van
"Heemkunde" in de Stellingwerven

INHOUD:

Het schoolkorfbaltoernooi

De uitnodiging

De kaart van Sandra

De gemeente en de scholen

In het gemeentehuis

Wie is de baas?

Het bestuur van de gemeente

De burgemeester

De ambtenaren

Weer terug

Nieuwe schoenen?

Het geld van de gemeente

Onroerend goed

Geert blijft hopen

De vereniging "Plaatselijk Belang"

De vergadering

Besluit

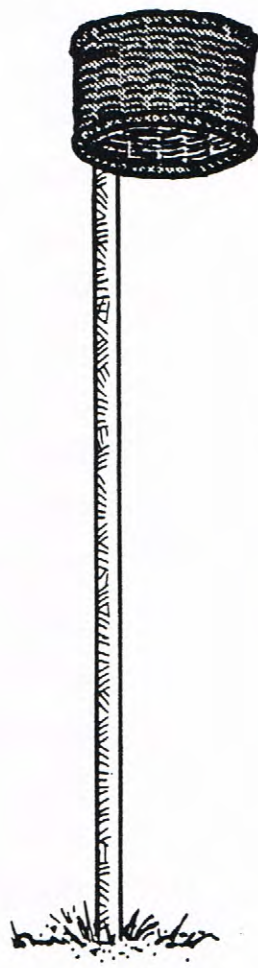
HET SCHOOLKORFBALTOERNOOI

Geert Gorter stond z'n handen af te drogen bij de wastafel in de hoek van het lokaal. Erg veel haast had hij blijkbaar niet. Meester Menger vertelde de klas over de gemeente en het gemeentebestuur. Over de burgemeester, de wethouders en de gemeenteraad. Het interesseerde Geert geen snars. Hij kende alleen bakker Loopstra van de gemeenteraad. Wat had hij nou verder met de gemeente te maken? De gemeente deed toch niks voor hém?

"Geert, jongen," klonk plotseling de stem van meester Menger, "als je nou nog lang doorgaat met afdrogen, dan zit er straks een gat in die handdoek." "Ik ben al klaar meester," zei Geert en haastig zocht hij zijn plaats op. Terwijl meester verder vertelde, liet Geert zijn gedachten afdwalen naar het begin van die morgen. Ze hadden met elkaar over het schoolkorfbaltoernooi gepraat. Dat was pas leuk! Meester had de klas gevraagd of ze mee wilden helpen om dat te organiseren. Alle scholen uit de gemeenten Oost- en Weststellingwerf zouden worden uitgenodigd. Vanmiddag zouden ze er verder over praten.

Die middag leek het wel of de hele klas een feestje te vieren had. De bel was nog maar net gegaan of iedereen zat al op z'n plaats. Nou ja, iedereen...! Jantje Koopmans kwam natuurlijk weer net ietsje later, maar dat was haast elke dag zo. Dat waren ze wel gewend. Meester Menger veegde nog even het bord schoon. Hij pakte een krijtje en schreef links op het bord:

WAT IS ER NODIG?

"Zo," zei hij toen. "Dan moeten we nu maar eens samen nagaan wat er allemaal moet gebeuren voor het schoolkorfbaltoernooi. Wie kan er eens iets noemen?" Vanuit alle hoeken van het lokaal werd er ineens door elkaar geroepen en geschreeuwd. Meester Menger schrok zich blijkbaar een hoedje, want hij stak zijn beide armen omhoog. Het werd direkt weer stil.

Marco de Boer stak zijn vinger op. "Ha," zei meester. "Een veld," zei Marco. "Je bedoelt dat we een veld nodig hebben?" zei meester. "Ja meester," antwoordde Marco.

Meester schreef het op het bord. Sandra Bos was de volgende. "We hebben ook ballen nodig," zei ze. Meester noteerde ook dat op het bord.

En zo kwam er een hele lijst op het bord te staan. Toen niemand meer wat kon bedenken, werd besproken hoe ze aan al die dingen konden komen. Dat werd erachter geschreven. Bij de gemeente zouden ze vragen of ze een veld konden huren.

Geert stak zijn vinger op. "Meester," zei hij. "Eigenlijk hebben we ook een oefenveldje nodig. We moeten toch kunnen trainen?"

"Dat kan toch best op het plein," vond Eric. "Ben je gek man," riep Marco. "Op het plein gaat het heel anders dan op een grasveld." "Als we een trainingsveldje hadden, konden we daar ook gymnastiek doen, meester," zei Sandra. "Dat is ook veel leuker dan op het plein."

"Kijk," zei meester. "Ik heb vanmorgen iets verteld over de gemeente. Hier heb je nou iets waar we de gemeente voor nodig hebben. De gemeente vindt dat sport belangrijk is voor de mensen, en helpt daarom te zorgen voor goede sportvoorzieningen. Goede sportvelden, gymzalen, sportzalen, zwembaden, tennisbanen enz. De sportverenigingen kunnen die dan huren. Ik denk dat we daarom dan maar eens bij de gemeente moeten vragen om een veld voor het korfbaltoernooi, maar ook om een klein veldje waar we met elkaar gym kunnen doen en waar we kunnen trainen."

Misschien had ik toch wat beter moeten opletten, dacht Geert. Ik had toch niet in de gaten dat de gemeente ook iets met de sport te maken heeft!

Nadat alles besproken was, verdeelden ze het werk. Iedereen kreeg een taak toegewezen. Geert moest samen met Hillie, Eric en Sandra ervoor zorgen dat alle scholen een uitnodiging voor het toernooi kregen.

"Probeer vanavond maar eens te bedenken wat er in die uitnodiging moet komen te staan en hoe je aan de adressen van alle scholen kunt komen," zei meester.

"Ziej' now wel, Eric," zei Geert. "Wi'j kommen d'r vast wel uut. En as we wat niet weten, dan vraogen wi'j dat gewoon an meester."

Oost- en Weststellingwerf zijn twee uitgestrekte plattelandsgemeenten.

Op dit kaartje kun je de namen van alle 39 dorpen vinden. De namen staan er in het Stellingwerfs op. Het Stellingwerfs is de (streek)taal die hier van oudsher en dus ook het meest wordt gesproken.

[illegible]

DE GEMEENTE EN DE SCHOLEN

's Middags mochten alle groepjes aan de slag gaan met hun opdracht voor het schoolkorfbaltoernooi. Meester ging ze langs om te horen wat ze hadden bedacht en om ze verder op weg te helpen.

Hij kwam natuurlijk ook bij het groepje van Geert. Ze vertelden hun ideeën. "Ja," zei meester. "Dat lijkt me zo gek nog niet. Ik denk dat we die uitnodiging aan de scholen nu wel haast kunnen versturen. Alleen moet er nog wel in komen te staan wanneer het toernooi is. Dat moeten jullie er nog wel even in opnemen. En dan de namen en adressen van de scholen! Ik denk dat het inderdaad zo zou kunnen, met die kaart van Sandra en het telefoonboek. Maar misschien kan het ook een stuk gemakkelijker! Weten jullie nog wat ik heb verteld over de gemeente?"

Geert zat zich een beetje te verbijten. Hij wist niets. Sandra aarzelde.

"De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende scholen zijn, zodat iedereen goed onderwijs kan krijgen."

Hillie viel haar bij.

"En ze benoemt de meesters en juffrouwen van de openbare scholen." Eric deed ook een duit in het zakje.

"En de gemeente betaalt ook het salaris van die mensen en ze zorgt ook voor het geld voor boeken, schriften en zo."

Geert schoot ineens recht overeind.

"Ik snap het meester. De gemeente heeft natuurlijk wel de adressen van alle scholen."

"Aha," zei meester Menger. "We zijn er bijna. Op het gemeentehuis hebben ze de adressen van alle scholen in onze gemeente. Maar we praten over twee gemeenten. Over Ooststellingwerf en Weststellingwerf. De adressen van de scholen in Weststellingwerf zijn dus bekend op het gemeentehuis in Wolvega. Die van de scholen in Ooststellingwerf kunnen we vast wel krijgen op het gemeentehuis in Oosterwolde."

"Moeten we dan een brief schrijven, meester?" vroeg Eric.

"Ik heb een ander voorstel," zei meester. "Jullie bellen straks even naar het andere gemeentehuis. Vraag maar naar de afdeling onderwijs en leg dan maar uit wat we van plan zijn om te gaan doen. Jullie hoeven niet te bellen naar ons eigen gemeentehuis. Woensdagmiddag ga ik er toch even naar toe. Misschien kan er dan wel eentje van jullie mee. Dan kun je ook eens kijken hoe het daar gaat."

IN HET GEMEENTEHUIS

Ze zaten in het gemeentehuis: Meester Menger, Geert en Marjolein Scheenstra. De groep van Geert had geloot wie er mee mocht. Geert was de gelukkige geworden. Marjolein hoorde bij het groepje dat voor de velden zou zorgen.

Tegenover hen zat een vriendelijke meneer Vriezema. Hij was ambtenaar van de afdeling onderwijs van de gemeente en regelde allerlei zaken die met de scholen te maken hadden.

"Zo," zei hij. "Dus jullie gaan een schoolkorfbaltoernooi organiseren. Prachtig, zeg! Maar het lijkt me wel een hele onderneming."

"Ja," zei meester. "Dat is het ook. Maar we hebben met elkaar goed op een rij gezet wat er allemaal moet gebeuren en wat er nodig is. En nu hebben we u een paar vragen te stellen. Maar dat kunnen Marjolein en Geert zelf het beste doen."

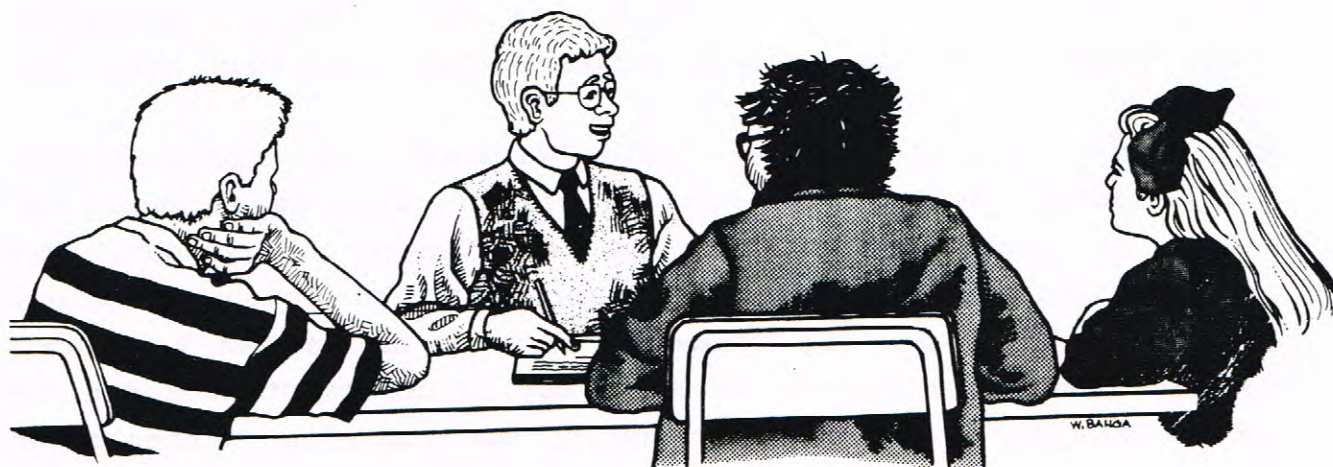
Geert en Marjolein deden hun verhaal en meneer Vriezema noteerde intussen snel iets op een papiertje.

"Zo," zei hij toen. "'t Gaat dus om drie dingen: een veld om het toernooi op te houden, een gymveldje voor de school en een lijst met adressen van de basisscholen in de gemeente. Laten we maar eens met de eerste vraag beginnen."

Een veld voor een toernooi. Dat soort zaken wordt geregeld door mijn kollega van de afdeling Sport en Recreatie. Die zit hier ook in het gemeentehuis. Ik zal jullie vraag even aan hem voorleggen. Dan weten jullie meteen of het kan."

Hij belde zijn collega op, praatte een tijdje met hem en legde toen de hoorn weer neer.

"Nou," zei hij, "dat is geregeld, hoor. Jullie kunnen het sportveld bij jullie in het dorp de hele dag huren."

Hij pakte het papiertje van zijn buro. "En nou jullie tweede vraag. Een gymveldje voor de school. Dat gaat minder eenvoudig. Daar kunnen wij als ambtenaren maar niet zomaar even over beslissen. Voor zo'n veldje is land nodig dat de gemeente moet huren of kopen. En dat moet in de gemeenteraad worden besproken. Die moet over zulke zaken beslissen."

Hij streek even door zijn haar en dacht na.

"Maar ik kan jullie vraag wel even doorgeven aan wethouder Hante. Als die het er mee eens is en de andere wethouders en de burgemeester ook, dan kan het in de gemeenteraad worden besproken."

Geert en Marjolein keken een beetje teleurgesteld en ongerust naar meester Menger. Ze begrepen wel dat meneer Vriezema er niet over kon beslissen of ze wel of niet een gymveldje kregen, maar hoe het nu verder ging was hen niet erg duidelijk. Meester merkte hun vragende blikken op.

"Ja, jongens," lachte hij. "Dat klinkt ingewikkeld, he?"

Meneer Vriezema leunde achterover in zijn stoel. "'t Is inderdaad nogal ingewikkeld. Misschien kan onze voorlichtingsambtenaar, meneer Heidinga, jullie straks er wel iets meer over vertellen."

Hij leunde weer naar voren. "Laten we eerst nog eens even naar jullie derde vraag kijken. Jullie willen graag de adressen van alle basisscholen. Nou, daar kan ik wel even voor zorgen." Hij wendde zich naar een andere tafel, waar een computer en een printer op stonden. Hij rommelde even in de la van het bureau, haalde er een schijfje uit en duwde dat in de computer. Hij tikte enkele woorden in op het toetsenbord, wachtte even en toen begon de printer te ratelen. "Daar komen jullie adressen al aan," lachte hij. "Terwijl de printer zijn werk doet, zal ik eens kijken of meneer Heidinga jullie wat meer over de gemeente kan vertellen."

WIE IS DE BAAS?

Meneer Heidinga had hen meegenomen naar een kamertje waar een tiental stoelen rond een tafel stond. Aan de wand hing een aantal grote schema's.

"Zo," zei meneer Heidinga, en zoog aan een dampende pijp. "Ik denk dat we hier wel even rustig kunnen praten."

Meneer Vriezema heeft me gevraagd om jullie uit te leggen hoe het gemeentebestuur eigenlijk werkt. Laten we eerst maar eens kijken wat jullie er al van weten. Vertel me eens: wie is er de baas in de gemeente, denken jullie?"

Marjolein wees naar een van de schema's op de muur. "Dat stiet ek op dy kaart," zei ze. Meneer Heidinga keek haar verrast aan. "Ja, dat stiet der ek." Hij wees naar haar met de pijp. "Do praatst Frysk, begryp ik. No, dat kin ik ek wol." Hij glimlachte. "Mar wa is no de baas yn'e gemeente?" Marjolein keek weer naar het schema.

"Ik tocht fan de boargemaster," zei ze.

"No famke, dat hast dan ferkeard tocht," zei meneer Heidinga. Hij draaide zich om naar Geert. "En wat dacht jij?" "De burgemeester, dat dacht ik ook!" zei Geert.

"Laat ik het jullie maar eens uitleggen," zei meneer Heidinga.

"Kijk maar eens mee naar het schema." Hij haalde het schema van de muur en legde het voor Geert en Marjolein op de tafel. "Hier staat het."

DE BAAS IN DE GEMEENTE

Op de vraag wie er de baas is in de gemeente, komt meestal het antwoord: de burgemeester. Dat klopt niet. Eigenlijk zijn de inwoners van de gemeente de baas. Maar zij kiezen de raadsleden om de gemeente te besturen. Daarom: DE GEMEENTERAAD IS DE BAAS IN DE GEMEENTE

Meneer Heidinga lachte. "Zo zit dat."

HET BESTUUR VAN DE GEMEENTE

Meneer Heidinga lachte weer. Hij wees weer met zijn pijp naar Marjolein.

"Sa sit dat dus famke. De gemeenterie is de baas. Hast it yn'e gaten?"

"Ja," zei Marjolein. "Ik snap it wol, mar ik begryp no net hoe as it mei dy boargemaster sit."

"Nee," riep Geert. "En de wethouders dan, die zijn toch ook de baas?"

"Goed zo. Wacht maar eens even," zei meneer Heidinga. Hij nam opnieuw een schema van de muur en legde het voor hen op tafel.

HET BESTUUR VAN DE GEMEENTE

De gemeenteraad is de baas in de gemeente, maar het gezamenlijke bestuur wordt gevormd door:

1. de gemeenteraad
2. burgemeester en wethouders (B. en W.)
3. de burgemeester

"Hier moet ik toch wel wat bij uitleggen," zei meneer Heidinga.

"Kijk, het zit zo. De gemeenteraad komt ongeveer een keer per maand bij elkaar. Een keer per maand vergaderen is te weinig om al het werk te bespreken en te regelen.

Daarom heeft elke gemeente een DAGELIJKS BESTUUR. Dat bestaat uit de burgemeester en de wethouders. Daarom wordt er ook wel gezegd: "B. en W.," of "het kollege van B. en W".

Ze zijn bijna dagelijks in het gemeentehuis om allerlei zaken te regelen. Ze vergaderen bovendien meestal één keer per week om samen het werk te bespreken."

Geert begon op zijn stoel heen en weer te schuiven. Meneer Heidinga deed een flinke haal aan zijn pijp en wees toen met de steel naar Geert.

"Ik geloof dat jij wat wilt vragen."

"Ja," zei Geert. "De gemeenteraadsleden worden door de inwoners gekozen. Dat snap ik. Maar hoe word je dan wethouder?"

"Da's een goeie vraag," knikte meneer Heidinga. Zijn ogen gleden langs de schema's aan de muur. Hij stond op en legde weer één ervan op tafel. "Hier staat het antwoord," zei hij.

DE WETHOUDERS

Zij worden uit en door de raadsleden gekozen (voor vier jaar)

In Ooststellingwerf zijn er vier wethouders:

- drie van de PVDA
- een van het CDA

In Weststellingwerf zijn er ook vier wethouders

- drie van de PVDA
- een van de VVD

"Zie je," vervolgde meneer Heidinga. "Een wethouder is dus eigenlijk een gewoon raadslid. Hij is door de inwoners gekozen tot raadslid. Later hebben de andere raadsleden hem gekozen als wethouder. Snappen jullie dat?" Geert en Marjolein knikten.

DE BURGEMEESTER

"Ik ha noch wol in oare fraach," zei Marjolein. "Net te muoilik, hoopje ik," zei meneer Heidinga.

"Wa kiest de boargemaster en wat docht dy eins?"

"Och heden," schudde meneer Heidinga zijn hoofd. "Dêr soenen we de hiele boargemaster hast ferjitte."

Opnieuw kwam er een schema van de muur op tafel te liggen. "Lês dit earst mar ris."

De burgemeester van de gemeente wordt niet gekozen, zoals de raadsleden. Hij wordt benoemd door de koningin voor zes jaar. Doet hij zijn werk goed, dan komt er weer zes jaar bij. Hij wordt dan herbenoemd!

Iedereen kan solliciteren naar de functie van burgemeester. Je hoeft daarvoor geen bepaalde diploma's te bezitten.

De burgemeester is de voorzitter van de gemeenteraad. Verder is hij hoofd van de politie en van de brandweer.

Bij vele gelegenheden in de gemeente is de burgemeester aanwezig, zoals het openen van gebouwen of bedrijven en het uitreiken van onderscheidingen. Vaak heeft hij de "ambtsketen" om.

DE AMBTENAREN

Meester Menger had het gesprek tussen meneer Heidinga en Geert en Marjolein met aandacht gevolgd. Hij had al die tijd nog niets gezegd. Maar nu boog hij zich naar voren. "Meneer Heidinga, mag ik ook eens wat vragen?"

Meneer Heidinga keek opzij. "Maar natuurlijk! Ik kan trouwens ook moeilijk zeggen dat het niet mag," glimlachte hij.

"Want als voorlichtingsambtenaar moet ik proberen de vragen van de mensen over de gemeente zo goed mogelijk te beantwoorden."

"Nou," zei meester Menger. "Dan wil ik graag iets weten over de ambtenaren. Wat is nou het verschil tussen de raadsleden en ambtenaren?"

"Oh, dat is gemakkelijk te beantwoorden," zei meneer Heidinga. "Ik heb jullie laten zien dat de gemeenteraad besluit wat er allemaal moet gebeuren. Maar als die besluiten zijn genomen, moeten ze nog worden uitgevoerd. Dat doen de ambtenaren. Laten we eens een voorbeeld noemen. Jullie willen graag een gymveldje bij de school. Stel dat de gemeenteraad besluit dat het doorgaat. Jullie kunnen dan een veldje krijgen. B.en W. geven dan aan bepaalde ambtenaren de opdracht om het verder te regelen. Regelen dat het land wordt gehuurd en dat het gras telkens op tijd wordt gemaaid."

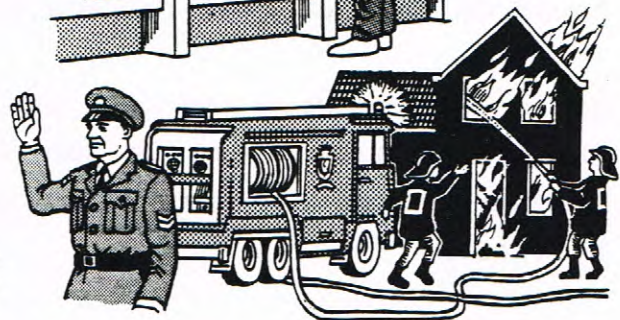
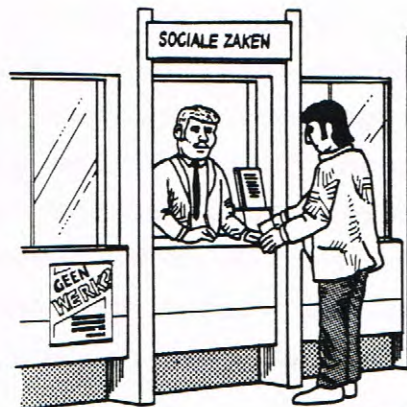
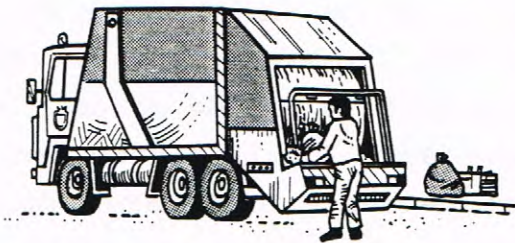
Hij deed even weer een haal aan zijn pijp en ging toen verder.

"De gemeenteraad besluit dus wat er moet gebeuren. De ambtenaren krijgen daarna de opdracht om de besluiten van de gemeenteraad uit te voeren."

Hij wees met zijn pijp naar een schema aan de muur. "Op die kaart staan nog een aantal van de taken genoemd waar de gemeenteraad besluiten over heeft genomen en die door de ambtenaren worden uitgevoerd." Geert las wat er op de kaart stond.

TAKEN VAN DE GEMEENTE

- vuilnis ophalen	- politie
- onderhoud plantsoenen	- brandweer
- verrichten van de gemeenteadministratie	- onderhoud sportvoorzieningen
- onderwijs	- sociale zorg
	- onderhoud straten

WEER TERUG

De deur van de kamer ging open en meneer Vriezema kwam binnen.

"Hoe is het gegaan! Heeft mijn kollega jullie wat wijzer kunnen maken?"

"Nou, ik geloof het wel," zei meester Menger. "Ik vind dat we u beiden wel mogen bedanken voor alle hulp en informatie."

Hij keek op zijn horloge.

"Ik zie trouwens dat we hier al weer een hele tijd zijn geweest en dat we nodig weer op moeten stappen."

"De adressen, meester!" zei Geert. "Wat? Oh, ja. Je hebt gelijk Geert. De adressen, die zou ik helemaal vergeten."

"Alsjeblieft," zei meneer Vriezema en gaf Geert een envelop. "Ik heb die uitdraai met adressen maar vast meegenomen hier naar toe." Hij wendde zich weer naar meester Menger.

"D'r is nog iets wat ik even wilde zeggen. Ik bedacht daarnet dat het misschien wel goed zou zijn als jullie die vraag om een gymveldje voor de school ook bij Plaatselijk Belang aan de orde stelden. Volgende week komen B. en W. in een vergadering van Plaatselijk Belang van jullie dorp om de wensen van de mensen aan te horen."

"Hé, ja," zei meester Menger. "Da's een goede tip. Dat zal ik zeker doen."

Meester bedankte de beide heren nogmaals voor hun hulp en vijf minuten later reden ze in de auto weer terug naar Haulerpade.

NIEUWE SCHOENEN?

Het was een paar dagen na het bezoek aan het gemeentehuis. Met een hoogrode kleur van het fietsen stoof Geert na schooltijd het huisje aan de Lindeweg binnen.

"Mem, ik zit d'r in!", riep hij, "ik zit d'r in!"

"Joongien, joongien, doe toch es wat kalm," zei moeder. Ondertussen ging ze verder met het strijken van een stapel wasgoed.

"Gao mar es zitten en vertel dan mar es waar aj' in zitten." Geert plofte op een stoel neer.

"Ik zit in de kōrfbalpoeg van schoele. In et eerste team," zei hij toen.

"Mar mem, ik hebbe gien goeie schoenen. Ik moet eins ni'je schoenen hebben." Moeder zuchtte en veegde een haarlok naar achteren. "Ik bin bange Geert, daj' et toch mit jow oolde schoenen doen moeten. Ik heb gien geld veur ni'je schoenen. En ik daenke ok niet dat wi'j inkotten zo veule geld kriegen." Geert was er al bang voor geweest. Eigenlijk had hij steeds al geweten dat het zo zou gaan. Alle leuke dingen werden altijd bedorven door gebrek aan geld. Sinds zijn ouders waren gescheiden, had moeder altijd problemen met het geld. Ze kon net rondkomen, maar iets extra's was er eigenlijk nooit.

En Geert en zijn zusje mochten ook niet op korfbal of op voetbal. Dat was ook te duur. Eerst had Geert er niet zoveel van begrepen. Toen hij eens een keer heel boos en verdrietig was geweest, had zijn moeder hem verteld hoe het kwam dat ze zo weinig geld hadden.

Op de fabriek waar vader naar toe ging, was geen werk meer geweest. Hij was ontslagen. Hij kon er niet tegen altijd maar thuis te zijn. Steeds vaker hadden vader en moeder ruzie. Tenslotte hadden ze besloten te gaan scheiden. Moeder had ook geprobeerd om werk te vinden, maar dat was niet gelukt.

Daarom kreeg ze nu geld van de bijstand, van de afdeling Sociale Zaken van de gemeente. Maar dat was natuurlijk geen vetpot. Er was net voldoende voor de huur, het gas en voor het eten en drinken.

Er was geen geld om nieuwe kleuren te kopen en dus moest moeder daar heel zuinig voor zijn. En voor een nieuwe fiets of voor een vereniging was helemaal geen geld.

Geert had zijn moeder gevraagd of ze toch niet wat meer geld kon krijgen. Maar ze had uitgelegd, dat dat niet zo eenvoudig was. De gemeente kon maar niet zomaar geld geven. Daar waren regels voor. Ook de gemeente moest zuinig met het geld omgaan.

En toch moet ik nieuwe schoenen met propfen zien te krijgen, dacht Geert. Ik kan echt niet meer op mijn oude gympies spelen. Maar hoe kom ik aan het geld?

Als ik nou eens een baantje had. Maar waar vind ik een baantje?

Ik zou misschien voor de schoenen kunnen sparen. Maar dan duurt het nog jaren voor ik genoeg geld heb.

Moet ik dan toch bij de gemeente zijn? Bij de sociale dienst?

Hoe komt de gemeente zelf eigenlijk aan geld? Dat zou meneer Heidinga misschien wel kunnen vertellen. Misschien weet meester Menger het ook wel.

HET GELD VAN DE GEMEENTE

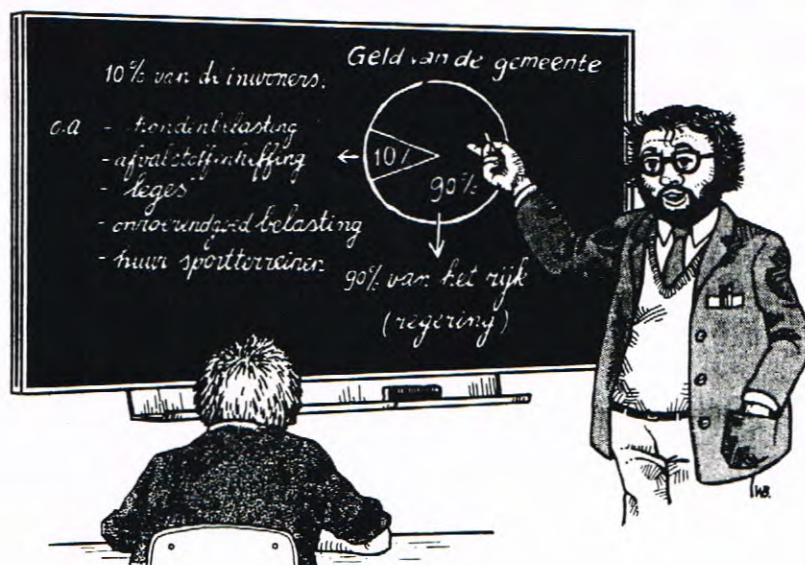
De volgende dag om half vier bleef Geert wat treuzelen in de klas. Alle leerlingen waren al naar buiten, maar Geert deed net of hij nog iets in zijn vak moest opruimen. Meester Menger had al eens naar Geert gekeken. Hij liep naar hem toe, ging op de tafel naast Geert zitten en vouwde zijn armen over elkaar. "Ben je wat kwijt, Geert?" "Nou, eh, eigenlijk niet meester."

"Wat ben je dan toch aan het doen man?" "Nou, eh, eigenlijk niks meester." Geert schoof zijn boeken terug in het vak. "Ik wou meester graag wat vragen." "Aha," zei meester. "Nou, vraag maar, zou ik zeggen."

"Ik eh, ik wou graag weten hoe de gemeente aan geld komt meester."

"Hoe de gemeente aan geld komt!" Meester stond op en klopte Geert op zijn schouder. "Heb je na ons bezoek aan het gemeentehuis misschien besloten om in de gemeentepolitiek te gaan, Geert?" Geert lachte maar wat.

"Nou, kom maar eens hier," zei meester. Hij liep naar het bord en tekende er een grote cirkel op. "Kijk, dit is alles wat de gemeente aan geld ontvangt. Zeg maar honderd procent. Nou doe ik net of het een grote taart is en ik snijd er een punt uit. Die punt is ongeveer tien procent van de taart. De rest van de taart is dus ongeveer negentig procent." Het bleef even stil, terwijl meester verschillende dingen bij de taart schreef. Toen hij klaar was stond dit op het bord:

Meester ging verder.

"Je ziet dat het meeste geld van de regering komt. Maar een klein stukje van de taart, ongeveer tien procent, komt uit de gemeente zelf."

"Wat is afvalstoffenheffing, meester?"

"Afvalstoffen!" Meester Menger legde zijn krijtje weer terug bij het bord. Hij pakte de prullenmand onder zijn buro vandaan. "Wat gebeurt er met deze rommel?"

"Dat doen we in de vuilniszak en dan haalt de gemeente het op, meester. Oh, ik snap het. Daar betalen de mensen voor."

"Zo zit dat," zei meester. "Maar er is nog meer wat bij de afvalstoffen hoort. Help jij je moeder wel eens met de afwas?"

"Ja, meester. 's Avonds vaak."

"Mooi. En wat doe je dan met het afwaswater?"

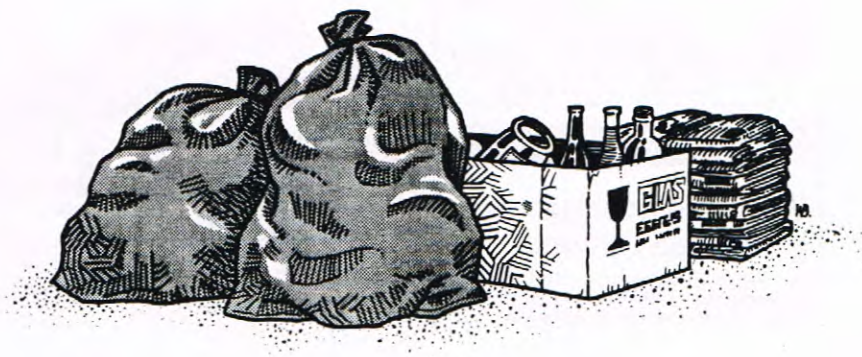
"Dat spoelen we door de gootsteen, meester."

"En waar denk je dat het water dan blijft?"

"In het riool, meester. En later in het kanaal en tenslotte weer in de zee."

"Precies. Het klopt als een bus wat je vertelt. Er zit alleen nog een heel belangrijke schakel tussen. Voordat het water in het kanaal komt, gaat het eerst door de rioolzuiveringsinstallatie.

Daar wordt de meeste viezigheid uit het water gehaald." Meester schoof de prullenmand weer onder het buro. "Wat ik wilde zeggen, is dat niet alleen de vuilnis, maar ook al het water dat we thuis gebruiken en dat in het riool verdwijnt, tot de afvalstoffen hoort. De gemeente zorgt dat er voorzieningen zijn om het te verwerken. Om dat te kunnen doen, heft de gemeente een soort belasting. Dat heet dus afvalstoffenheffing."

ONROEREND GOED

Meester ging op zijn gemak achter zijn buro zitten. "Gesnapt, Geert?" "Ja, meester." "Mooi. En dan wilde je natuurlijk ook nog wel weten wat onroerendgoedbelasting is en wat leges zijn ? Of weet je dat al?" "Nee, meester." "Nou, dan beginnen wij bij de onroerendgoedbelasting. Laten we eerst maar eens naar het woord kijken. Onroerend goed, dat zijn dingen die je niet kunt 'roeren' of 'verroeren'. Goederen die je niet kunt bewegen. Die je niet van de ene plaats naar de andere kunt brengen. Kun je iets noemen wat onroerend is?"

Geert stond meester een beetje schaapachtig aan te kijken. Spullen die je niet kan bewegen. Een zware kast? Nee, die was wel van zijn plaats te krijgen. "Ik zou het niet weten, meester."

Meester stak zijn arm uit en wees in het rond. "Wat denk je van onze school. Denk je dat je dit gebouw van zijn plaats zou kunnen krijgen om het bij jullie aan de Lindeweg weer neer te zetten?"

Er ging Geert een lichtje op. "Nee," zei hij. "Dat zal niet gaan."

"Wel," ging meester verder. "Huizen en gebouwen noemen we daarom onroerend goed. En verder ook landerijen. Die kun je ook niet verplaatsen." Hij liep weer naar het bord en wees op het bordje "belasting". "De gemeente vraagt nu belasting van onroerend goed. Die belasting moet betaald worden door de eigenaren. Verder moeten ook alle bewoners van een huis zo'n belasting betalen. Dus ook jouw moeder."

**VEILINGEN
ONROEREND GOED**
Alle geldende voorwaarden staan vermeld op het op het
notariskantoor verkrijgbare veilingbiljet.

OOSTERWOLDE

**Vrijstaand woonhuis met
garage aan Turfroute**

Het huis nr. 52 met garage, erf en tuin aan
de Molenweg te Oosterwolde, groot
11.80 are gelegen aan de Turfroute.

Het duizelde Geert zo langzamerhand. Hij begreep het wel, maar hij wist niet hoe hij het in verband kon brengen met de sociale dienst of met een paar nieuwe korfbalschoenen. Misschien de leges?

Het was of meester Menger zijn gedachten raadde. "En nou de leges nog," zei hij. "Dat is heel eenvoudig. Als jij een nieuw paspoort of een nieuw rijbewijs moet hebben, dan verzorgt de gemeente dat. Nou, daar betaal je dan wat voor. En dat heet leges."

Geert knikte. Hij geloofde het wel. Zijn interesse voor de leges was niet zo groot meer. Er was iets anders dat hij niet begreep en dat vond hij eigenlijk maar gek. Misschien kon meester daar ook antwoord op geven.

"Meester, ik vind het zo raar! Onze moeder krijgt geld van de sociale dienst van de gemeente. Maar ze moet ook een heleboel geld weer terugbetalen aan de gemeente."

Meester keek Geert niet begrijpend aan.

"Hoe bedoel je. Moet moeder terugbetalen aan de gemeente wat ze eerst van de sociale dienst heeft gekregen? Hoe zit dat dan?"

"Nou meester, moeder betaalt voor de afvalstoffen en ze betaalt ook onroerendgoedbelasting."

"Daar zeg je zo wat, Geert." Meester wreef nadenkend met zijn wijsvinger langs zijn neus. "Misschien heb ik het wel niet goed gezegd," zei hij toen. "Ik geloof dat het in onze gemeente zo is, dat sommige mensen met een uitkering van de sociale dienst, geen onroerendgoedbelasting hoeven te betalen. Maar ik weet natuurlijk niet of dat voor jouw moeder ook geldt."

Geert kreeg ineens haast. Hij vond dat hij nu genoeg wist over het geld van de gemeente. Hij moest nu eerst zijn moeder nog eens vragen over de uitkering die ze kreeg. Hij bedankte meester voor de uitleg en rende de school uit. Meester Menger bleef een beetje verbaasd achter. Hij kon natuurlijk ook niet weten dat Geert ineens een mogelijkheid zag om aan een paar nieuwe korfbalschoenen te komen.

GEERT BLIJFT HOPEN

Toen Geert thuiskwam, was zijn moeder er niet. Er lag een briefje op tafel. Daar stond op: "Ik ben even naar opa en oma. Dek de tafel maar vast voor het eten. Om vijf uur ben ik weer thuis. Moeder."

Geert z'n zusje had eronder gekrabbeld: "Ik ben spelen bij Gea." Geert keek op de klok. Het was ondertussen kwart over vier. Hij kon wel alvast beginnen met de tafel te dekken. Kwart voor vijf kwam moeder thuis.

"Ha, Geert," zei ze. "Hej' de taofel al klaormaekt? Mooi zo! Waj' al lange thuus?"

Geert zat te popelen. Hij gaf geen antwoord op de vraag van zijn moeder, maar viel meteen met de deur in huis. "Mem, betaalen jow ok onroerendgoedbelasting?"

Moeder ging op een stoel achter de tafel zitten.

"Onroerendgoedbelasting? Ja, dat betael ik netuurlik ok. Mar waaromme vraog ie dat?"

"Now," zei Geert. "Wet mem nog wel dat ik graeg ni'je schoenen hebben wol?"

"Ja, dat weet ik nog wel. En ik hebbe jow uutlegd dat et niet kon."

"Ja mem, mar jow hoeven misschien gien onroerendgoedbelasting te betaalen." En Geert legde uit wat meester had verteld. Moeder luisterde aandachtig. Ze had nooit van die regeling gehoord, zei ze. Ze zou het zo snel mogelijk navragen bij de Sociale Dienst.

"Mar as et zo is, dan wil dat nog niet zeggen, dat wi'j van dat geld ni'je kōrfbalschoenen kopen. Misschien bin d'r ok nog wel aandere belangrieke dingen."

Geert knikte begrijpend, maar in zijn hart bleef hij hopen.

Enkele dagen later zaten moeder, Geert en zijn zusje tussen de middag te eten. Toen de yoghurtfles op tafel kwam, zei moeder plotseling:

"Oh, ja, Geert. Ik he' vandemorgen naor de Sociale Dienst west. Now, ie hadden wel geliek. Ik hoef gien onroerendgoedbelasting te betaelen. En weet ie wat now zo mooi is?"

Moeder wachtte even en deed Geert yoghurt in zijn bord.

Geert zei niets. Hij schudde alleen zijn hoofd maar.

Moeder vervolgde:

"Ik hadde veur dit jaor al betaeld. En now krieg ik dat geld allemaol weeromme."

"Goh, wat mooi," zei Geert. Hij zat er eigenlijk op te wachten dat moeder verder zou gaan en zou zeggen dat hij zijn nieuwe korfbalschoenen kreeg. Maar moeder ging rustig zitten en at haar yoghurt op. Geert lepelde zijn bord ook leeg.

Teleurgesteld stond hij daarna op, schoof zijn stoel onder de tafel en zei toen dat hij maar weer naar school ging.

Net toen hij de deurkruk in zijn hand had, klonk moeders stem.

"Oh, Geert!"

Geert bleef in de deuropening staan.

"Hej' zaoterdag ok wat biezunders?"

"Zaoterdag?" vroeg Geert verbaasd. "Zaoterdag, nee, mar hoezo dan, mem?"

"Now, dan geleuf ik dawwe dan mar even naor de winkel moeten om een peer ni'je körfbalschoenen!"

Geert gooide de kamerdeur weer dicht en was met een sprong bij zijn moeder. Hij zei niks, maar vloog haar om de hals en rende toen de deur uit.

DE VERENIGING "PLAATSELIJK BELANG"

Meester Menger, Marjolein en Geert hadden in de klas verslag uitgebracht over hun bezoek aan het gemeentehuis. Meester vertelde dat meneer Vriezema had gezegd, dat ze het gymveldje ook op de vergadering van "Plaatselijk Belang" aan de orde konden stellen.

"Plaatselijk Belang? Wat is dat nou weer?"

Het was Eric die zijn vraag door de klas riep.

"Do wist net wat Plaatselijk Belang is," riep Marjolein naar Eric.

"Eh, jim mem sit oars ek yn it bestjoer!"

Meester Menger lachte. "Er zijn vast wel meer hier in de klas die niet weten wat Plaatselijk Belang is," zei hij. "Het is een vereniging. Wat die vereniging wil, dat zegt de naam voldoende. Bijna alle Stellingwerfse dorpen hebben zo'n vereniging.

Soms is de naam ook Dorpsbelang. Het bestuur van zo'n vereniging bepleit allerlei belangrijke zaken voor het dorp bij Burgemeester en Wethouders. Enkele keren per jaar houdt de vereniging een vergadering waar iedereen zijn wensen en belangen naar voren kan brengen. Over enkele dagen is er weer zo'n vergadering. Daar kunnen we dus ook onze wens op tafel leggen.

"Gaan we daar dan met de hele klas naar toe, meester?" vroeg Sandra.

"Dat is te zeggen," zei meester, "ik heb eigenlijk een ander voorstel. Ik heb met de voorzitter van Plaatselijk Belang afgesproken dat we de vergadering op kassetteband mogen opnemen. Dan kunnen jullie de volgende dag hier in de klas horen hoe zo'n vergadering in z'n werk gaat."

DE VERGADERING

Enkele dagen later kwam meester Menger met een cassettebandje op school. Hij vertelde dat de hele vergadering drie uur had geduurd en dat hij het laatste gedeelte, de rondvraag, even zou laten horen.

De secretaris had een bordje op de bestuurstafel gezet met drie woorden.

SIS IT MAR

De voorzitter, dorpstimmerman Bijlsma, wees naar de tekst en zei: "Gean jim gong! Kom mar mei jim winsken! En brûk de taal, dy't jim oars ek brûke: Nederlâns, Frysk of Stellingwarfs. Us boargemaster Lesterschuur is ek oanwêzich. Dy ferstiet alles en sil daliks antwurd jaan!"

Als eerste kwam Winkelman Veurman naar voren. Hij zei: "Ik wil graeg wat meer klaanten in mien winkel! Die krieg ik as d'r meer meensken in oons dörp wonen kommen. D'r moe'n dus meer wonings bouwd wodden, borgemeister."

winkelman Veurman

Zoals het een goed burgemeester betaamt, gaf deze niet rechtstreeks antwoord! Hij zei: "Ik neem aan dat timmerman Bijlsma graag woningen wil bouwen, als er tenminste liefhebbers voor zijn! De gemeente zal dan voor de riolering en de straten zorgen."

Het tweede verzoek kwam van boer Wytzes: "Ik wol graach in hege silo by myn pleats ha. Mar no sizze se, dat soks net mei!" De burgemeester gaf de raad eens op zijn spreekuur te komen om deze zaak te bespreken.

boer Wytzes

"Met wat goede wil komen wij er dan wel uit."

De oude weduwe Van Boelen, die uit Amsterdam in Haulerpade was komen wonen, klaagde over het kleine aantal straatlantaarns. "Bij ons in Amsterdam was alles veel lichter!?" De burgemeester glimlachte en zei dat hier geen taak voor de gemeente lag. Misschien dat een briefje naar het PEB in Leeuwarden zou helpen.

weduwe Van Boelen

En daar stapte Louw Kromkamp naar voren: "As veurzitter van de plaatselijke volksdaansgroep verzuuk ik de borgemeister om een subsidie veur et bevodderen van et volksdaansen. Eers liggen wi'j binnen de kotstekeran op 'e rogge!"

Louw Kromkamp

De burgemeester glimlachte niet. Hij schaterde: "Volksdansen op de rug!

Prachtig! Ik zou zeggen: jullie treden één keer op in de raadszaal. Schrijf daarna een verzoek om subsidie. En ... de zaak komt dik voor elkaar." Inmiddels stond Quibus Kwast al voor de microfoon. Hij was vorig jaar uit het Gooi in Haulerpade komen wonen. Hij vindt dat er een kursus Frysk en Stellingwarfs moet komen.

"De gemeente moet dit organiseren," roept hij. Maar de burgemeester wuift de zaak weg. "Fries en Stellingwerfs is een aflopende zaak. Beide sterven toch uit." Maar... daar veert de

Quibus Kwast

wethouder overeind. "Ik bin et niet iens mit de borgemeister! Organiseren kuwwe niet! Subsidiëren wel! Jo stjoere mar in fersyk in menear Kwast!" zo riep de wethouder, die zich al van twee talen bediende. Quibus grinnikte en zei: "Daor kun jow op rekenen!"

Meester Menger was intussen naar de mikrofoon gelopen. "Voorzitter," zei hij. "Ik heb een vraag namens de school. Al lange tijd hebben personeel en kinderen behoefte aan een veldje voor de gymles en om er te kunnen trainen voor allerlei sporttoernooien. We doen nu 's zomers steeds gym op het plein."

meester Menger

De voorzitter gaf meteen het woord aan B. en W. De wethouder stond op en zei: "Meneer Menger, ik heb van onze afdeling onderwijs al iets over uw wens gehoord. Het lijkt mij een goeie zaak. Alleen, het kan nog wel een tijdje duren voor we een geschikte plek hebben gevonden. Maar het heeft onze aandacht."

Als laatste kreeg dirigent Tjassing van het muziekkorps "Pro Regio" het woord. "Wi'j willen graeg ni'je meziekinstumenten. Dat is broodneudig. De oolden geven haost gien geluud meer! Wi'j verzuken de gemiente om een beste bi'jdrege." Plotseling ging Taeke Taks, de garagehouder staan. "Jim moatte de ynstruminten earst marris goed trochsmarre en dêrnei op'e nij opspuitsje."

dirigent Tjassing

Dan kinne se noch jierren mei!!" Dit sloeg in als een bom. Applaus zowel als boegeroep was het gevolg. Voorzitter Bijlsma greep nu resoluut in. De burgemeester hoefde geen antwoord meer te geven. Met een klap van de voorzittershamer sloot hij haastig de vergadering en iedereen ging huiswaarts.

